

MATERIAŁY MAURYCEGO JAROSZYŃSKIEGO
(1890-1974)
(III-212)

Maurycy Jaroszyński urodził się 2 maja 1890 r. w Piasecznie, pow. Sandomierz, jako syn Wacława, rolnika i Marii z Hoeschlów. Uczęszczał do gimnazjum w Tarnowie, które ukończył w 1908 r. W latach 1908-1912 studiował na Uniwersytecie Lwowskim, na Wydziale Prawa. Był członkiem organizacji młodzieżowej „Zarzewie”.

Stopień doktora nauk prawnych Maurycy Jaroszyński uzyskał w 1914 r. W okresie I wojny światowej służbę wojskową odbył w armii austriackiej. W roku 1918 podjął pracę w administracji publicznej. Pełnił m.in. funkcję przewodniczącego komisji dla usprawnienia administracji publicznej. Maurycy Jaroszyński był redaktorem naczelnym miesięcznika „Samorząd” oraz kwartalnika „Samorząd Terytorialny”.

W roku 1925 został docentem. Maurycy Jaroszyński prowadził wykłady z zakresu polityki komunalnej w Wolnej Wszechnicy Polskiej (od 1926 r. jako docent WWP, od 1930 profesor nadzwyczajny WWP). W latach 1927-1939 wykładał równocześnie w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. W okresie II wojny światowej przebywał w Anglii, gdzie w latach 1943-45 wykładał na Wydziale Prawa Uniwersytetu Polskiego w Oxfordzie. Po powrocie do kraju w roku 1945 podjął pracę w Urzędzie Rady Ministrów. W roku 1946 został profesorem zwyczajnym i kierownikiem katedry prawa administracyjnego Uniwersytetu Warszawskiego. Maurycy Jaroszyński opublikował szereg prac m.in., *Samorząd Terytorialny w Polsce* (1933), *Problemy personalne w administracji publicznej* (1937), *Zagadnienia Rad Narodowych. Studium prawnopolityczne* (1961).

Maurycy Jaroszyński rozwinął działalność organizacyjno - naukową w instytutach krajowych i zagranicznych: w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (1947-1958), w Międzynarodowym Instytucie Nauk Administracyjnych w Brukseli (w r.1947 przewodniczył sekcji polskiej). W roku 1958 był powołany na członka korespondenta PAN. W roku 1964 został członkiem rzeczywistym. W latach 1958-1968 wchodził w skład Prezydium PAN i pełnił funkcję zastępcy Sekretarza Naukowego Akademii. Kierował pracami Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników nauki i przewodniczył Komitetowi Nauk Prawnych PAN.

Maurycy Jaroszyński był odznaczony trzykrotnie złotym Krzyżem Zasługi dwukrotnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i orderem „Sztandaru Pracy” I klasy.

Profesor Maurycy Jaroszyński zmarł 19 marca 1974 roku.

Spuścizna po profesorze Maurycym Jaroszyńskim o rozmiarze około 0,27 m. b. została przekazana w formie daru przez żonę Marię Jaroszyńską i syna Adama Jaroszyńskiego w roku 1975. Materiały ułożone były w teczkach i częściowo usystematyzowane. Uporządkowana została w 1986 roku przez studentów Wydziału Humanistycznego Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu, Jolantę Olszewską i Jolantę Wasiewską pod kierunkiem mgr. Józefa Mizikowskiego.

W trakcie porządkowania podzielone zostały na 5 grup.

Grupę I – stanowią materiały twórczości naukowej. Podzielono je na prace naukowe i artykuły, wykłady i referaty, oraz recenzje. W podgrupie prac i artykułów zastosowano podział tematyczny – chronologiczny oraz alfabetyczny w przypadku braku daty. Recenzje zgrupowano w jednostce 27 i podano ich spis w aneksie.

Grupę II tworzą materiały działalności organizacyjno – naukowej. Składają się na nie materiały dotyczące działalności twórcy spuścizny w Komisji Koordynacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości (j.a. 28), opinie prawne dotyczące głównie szkolnictwa wyższego i towarzystw naukowych oraz opinie o dorobku naukowym pracowników naukowych (j.a. 34) opatrzone aneksem.

Grupa III – materiały biograficzne, zawiera pamiętnik twórcy spuścizny pt. *Wspomnienia outsidera* (j.35) obejmujący dzieciństwo, lata szkolne i okres studiów we Lwowie (do 1913 r.).

Grupa IV – to korespondencja, którą podzielono na wychodzącą i przychodzącą. Ułożono ją w porządku alfabetycznym według nazwisk odbiorców i nadawców (j.a. 36 i j.37).

Na grupę V – materiałów o twórcy spuścizny składają się recenzje pracy M. Jaroszyńskiego pt. *Tezy do ustawy o organizacji nauki i szkół wyższych* (j.a. 38) autorstwa redaktora Akademii Handlowej w Poznaniu i członków Senatu Akademickiego UMK i UJ.

Spuściznie Maurycego Jaroszyńskiego została nadana sygnatura III-212, w bazie szukajwarchiwach ma nr 325, liczy ona 38 jednostek. Do inwentarza dołączono 3 aneksy.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Maurycego Jaroszyńskiego*, Archiwum PAN, sygn. III-212, j.35
2. *Minerwa Polska - kartoteka uczonych polskich*, Archiwum PAN
3. *Wolna Wszechnica Polska, sprawozdanie z działalności w roku akademickim 1925/26*, Warszawa 1926
4. *Członkowie PAN. Informator*, 1979
5. *Studia z dziedziny prawa administracyjnego. Prace ofiarowane z okazji 80-lecia urodzin profesora M. Jaroszyńskiego*, Wrocław 1971, str. 5-6
6. *Nauka Polska*, R.XXII, Nr.5, 1974, str. 199-203
7. A. Śródka, P. Szczawiński, *Biogramy uczonych polskich*, Wrocław, Warszawa, 1983, cz. I, str. 507-510

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1-27
A. Prace i artykuły	1-23
B. Wykłady i referaty	24-26
C. Recenzje	27
II. Materiały działalności organizacyjno – naukowej	28-34
III. Materiały biograficzne	35
IV. Korespondencja	36-37
V. Materiały twórcy zespołu	38
Aneksy	1 – 3

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły

1. *Zagadnienia samorządu*
Praca cz. 1. *Założenia samorządu*.
1942, kkp., l., k. 40
2. Opracowania dotyczące badań naukowych głównie w naukach prawnych
6 artykułów
1953-1962, rkp., masz., l., k. 99, zob. aneks 1
3. *Uwagi o projekcie ustawy „Prawo o sądach administracyjnych”*
Artykuł
1957, rkp., l., k.18
4. *Prawo administracyjne*
Hasła do Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN

1967, rkp., masz., l., k. 34

5. *Erudycja jako istotny element naukowego stopnia doktora*
Studia doktorskie
Tezy dyskusyjne do projektu zmiany przepisów o stopniach naukowych
Doktorat nauk prawnych
Stopnie, tytuły i stanowiska naukowe
5 artykułów
1967– 1972, rkp., masz., l., sz., k.126
6. *W sprawie powstania nowego składu Głównej Komisji Kwalifikacyjnej przy PAN*
Artykuł
1968, rkp., l., k. 4
7. *Prawa pracowników naukowych*
Praca, obszernie fragmenty
1969, rkp., masz., l., sz., k. 648
8. *Starość ludzi nauki*
Problemy rozwoju kadr naukowych
Nauczyciele akademicy
Aktualne problemy kadr naukowych
O niektórych aspektach sytuacji prawnej pracowników naukowych
5 artykułów
1971-1972, rkp., masz., l., sz., k. 204
9. *Założenia polityki naukowej w zakresie rozwijania społecznego ruchu naukowego*
Artykuł
1971, masz., l., k. 11
10. *Autonomia szkoły i nauki.*
Jeszcze o autonomii szkoły i nauki
2 artykuły
B.d., masz., l., k. 35
11. *Czy zmiana Konstytucji jest potrzebna*
Artykuł
B.d., masz., l., k. 8
12. *Decentralizacja i samorząd w państwach socjalistycznych*
W sprawie decentralizacji i samorządów państwie socjalistycznym
2 artykuły
B.d., rkp., l., k. 45
13. *Kierunki rozwoju demokracji socjalistycznej w programach KPZR*
Artykuł
B.d., rkp., l., k. 11
14. *Nadzór ogólny Prokuratury KPZR*
Artykuł

B.d., masz., l., k.17

15. *Nie wszystko złoto – co angielskie*

Artykuł

B.d., rkp., masz., l., k.10

16. *Organa państwowe do spraw rozwoju i techniki*

Artykuł

B.d., rkp., sz., k. 34

17. *Rady Narodowe w Polsce*

Praca

B.d., rkp., l., k. 458

18. *Refleksje na temat finansów komunalnych*

Artykuł

B.d., rkp., sz., k. 10

19. *Jeszcze o decentralizacji w systemie Rad Narodowych*

O reformie terenowej – krytycznie

Władze Rad Narodowych

3 artykuły

B.d., rkp., masz., l., k. 88

20. *Problem Towarzystw Naukowych*

Tezy do prawnego uregulowania sytuacji Towarzystw Naukowych w PRL

2 artykuły

B.d., rkp., masz., l., sz., k. 9

21. *W sprawie koncepcji Instytutu Doskonalenia Prawa*

Artykuł

B.d., masz., l., k. 6

22. *Węzłowe zagadnienia prawa wodnego w Polsce Ludowej*

Artykuł

B.d., masz., l., k. 33

23. *Więź naukowców z nauczycielstwem*

Artykuł

B.d., rkp., masz., l., k. 22

B. Wykłady i referaty

24. *Charakterystyczne cechy współczesnej administracji publicznej*

Wykład

B.d., rkp., masz., l., k. 62

25. *Polityka badań naukowych w krajach socjalistycznych i korelacji z postępowaniem technicznym*

Wykład

B.d., masz., l., k. 58

26. *Węzłowe zagadnienia prawne z dziedziny funkcjonowania organów w systemie Rad Narodowych*

Tezy do referatu
B.d., masz., l., k. 6

C. Recenzje

27. Prawo

Recenzje prac
1947-1973, rkp., masz., l., sz., k. 97, zob. aneks 2

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ

28. Ministerstwo Sprawiedliwości. Komisja Kodyfikacyjna.

Tezy projektu ustawy o sądownictwie administracyjnym, ustawa – prawo o sądach administracyjnych. Protokół z posiedzenia członków Komisji Kodyfikacyjnej
1957, masz., l., k. 52

29. Uprawnienia prokuratora w razie odmowy uchylecia nieważnej decyzji administracyjnej

Opinie dotyczące szczegółowego postępowania organów nadzoru
1964, rkp., masz., l., k. 19

30. Wywiad dla „Prawa i Życia” o współautorstwie w tworzeniu aktów legislacyjnych dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego

1973, masz., l., k. 5

31. Materiały działalności organizacyjnej dotyczące szkolnictwa wyższego

Tezy, referaty, szkice
B.d., masz., l., k. 92, zob. aneks 3

32. Opinia w sprawie charakteru naukowego Muzeum Narodowego w Warszawie i uprawnień pracowników z tego tytułu

Dostosowanie organizacji i zasad działania Muzeum Narodowego do przepisów ustawy o instytutach naukowo-badawczych. Poprawki do statutu Muzeum Narodowego
B.d., rkp., masz., l., k. 71

33. Opinie w sprawie projektu ustawy o Towarzystwach Naukowych. Tezy do Statutu PAN w zakresie stosunku do Towarzystw Naukowych

B.d., masz., l., k. 4

34. Bar Ludwik; Brzeziński Wacław; Ehrlich Stanisław; Rybicki Zygmunt; Sobczak Karol

Opinie o dorobku naukowym
1957- 1973, rkp., masz., l., sz., k. 45

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

35. *Wspomnienia outsidera*

Pamiętnik z okresu dzieciństwa, lat szkolnych i studiów
B.d., rkp., masz., l., k. 258

IV. KORESPONDENCJA

36. Centralna Komisja Kwalifikacyjna l. 2
Uniwersytet Warszawski, rektor l. 1
„Życie i nowoczesność” redakcja l. 1
Korespondencja wychodząca
1957 – 1972, masz., l., k. 10
37. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Gabinet Ministra l. 1
Śmiałowski M. l. 1
Korespondencja przychodząca
1958-1961, masz., l., k. 2

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

38. J. Górski, redaktor Akademii Handlowej w Poznaniu , członkowie Senatów Akademickich UMK i UJ , opinie o pracy „Tezy do ustawy o organizacji nauki i szkół wyższych” M. J.
1947, masz., l., k. 91

ANEKS 1

- J. 2. Problematyka badań naukowych głównie w naukach prawnych
1. *Ocena ogólna planów badań naukowych przedstawionych przez katedry Prawa Administracyjnego*, 1953
 2. *Analiza planów badań naukowych Katedr Prawa Administracyjnego*, 1954
 3. *Ogólna ocena planów badań naukowych Katedr Uniwersyteckich w zakresie nauk prawniczych*, 1954
 4. *Uwagi wstępne o planach badań naukowych wydziałów prawa na rok 1955*, 1954
 5. *Kluczowe kierunki rozwoju nauki*, 1962
 6. *Organizacja badań naukowych prawnych*

ANEKS 2

- J. 27. Prawo
1. Chabat A., *Regulacje prawno – twórcze pracy badawczej w stosunkach pracy PRL*, 1973
 2. Isenon E., *Samorząd terytorialny w znaczeniu prawnym*, 1971
 3. Labin B., Cypkin P., *Prawo robotnika nauki*, 1971
 4. Michalski St., *Ustrój skarbowy a polityczna funkcja samorządu terytorialnego*, 1947
 5. Paliwoda J., *Nadzór ogólny prokuratury*, 1960
 6. *Pamiętniki Prawników, Wspomnienia z 25 lat Polski Ludowej*, 1970
 7. Rybicki Z., *Nauka prawa administracyjnego wobec potrzeb aparatu państwowego*, 1971
 8. Rybicki Z., *Pozwolenie wodno -prawne w systemie gospodarki planowej PRL*, b.d.
 9. Służewski J., *Organizacja i działalność organów państwowych na obszarze aglomeracji miejskich*, 1965
 10. Szaros H., *Zagadnienia prawne planowania i rozwoju kadr naukowych w PRL*, 1967
 11. Zakrzewska J., *Zagadnienia parlamentu w pracach zgromadzeń konstytucyjnych Francji i Włoch po II wojnie światowej*, 1959

ANEKS 3

- J. 31. Materiały działalności organizacyjnej dotyczące szkolnictwa wyższego
1. *Problemy organizacji szkolnictwa wyższego*, b.d.
 2. *Projekt zorganizowania studiów politechnicznych na dwóch poziomach*, b.d.

3. *Referat w sprawie organizacji wyższych szkół technicznych*, b.d.
4. *Sieć uczelni wyższych w Polsce* -prof. dr. St. Leszczyński
5. *Uposażenie profesorów państwowych szkół akademickich* – profesor P. Tarski (tezy do referatu)
6. *Wytyczne szkoły technicznej we Francji*, b.d.
7. *Zestawienie przepisów i struktury organizacyjnej szkolnictwa wyższego*, b.d.